

VYSOKÁ ŠKOLA
ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY, BRATISLAVA

POSUDOK Oponenta HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma habilitačnej práce: *Retrospektívny pohľad praktika na zmeny vo vzájomnom pôsobení poskytovateľa a prijímateľa sociálnych služieb pri uplatnení humanistického integrovaného prístupu*

Autor: *PhDr. Anna Pavlovičová PhD.*

Oponent: *doc.PhDr. Markéta Rusnáková PhD.*

Odbor: *Sociálna práca*

Pripomienky k habilitačnej práci: (školiteľ nekladie otázky)

Katolícka univerzita v Ružomberku
Pedagogická fakulta 29. 10. 2015

Aktuálnosť témy

Predložená habilitačná práca je spracovaná originálnym spôsobom. V kontexte naznačeného zámeru habilitačnej práce vnímam predloženú habilitačnú prácu ako zaujímavú s predpokladom hlbkovejšieho spracovania a prepojenia zvoleného teoreticko - metodologického smeru habilitačnej práce na sociálnu prácu ako vednú disciplínu. Isté riziko vnímam v tom, že téma habilitačnej práce je do značnej miery orientovaná aplikatívne, čo by v tomto type záverečnej práce nemuselo byť vhodné. Úlohou sociálnej práce a sociálneho pracovníka v kontexte humanistických prístupov je pomáhať ľuďom v reflexii seba samého, v odhaľovaní významov, ktoré pre človeka prežívaná situácia môže mať, ale aj v chápaní toho, ako interpretácia sveta a skúsenosti človeka na neho spätne pôsobi. Sociálny pracovník pomáha odhaľovať svojim klientom rôzne významy ich skúseností, identifikuje kontrasty a dvojznačnosti zážitkov. Správanie je chápané v tomto kontexte ako príklad zdravého potenciálu klienta. Avšak v chápaní Payna (2005) je možné považovať humanizmus ako základnú, ale i okrajovú zložku sociálnej práce. Humanizmus sa ako praktická teória v sociálnej práci príliš nerozšíril. Jeho úlohou je skôr všeobecne akceptovaná filozofická pozícia. Payne (2011) však k samotnému humanizmu v sociálnej práci poznamenáva, že väčšina sociálnej práce je humanistická a samotný humanizmus považuje tiež za východisko pre sociálnu prácu, pretože základom sociálnej práce je pomoc resp. starostlivosť človeka voči inému človeku. Z týchto dôvodov mám aj isté očakávania, ktoré by mohla autorka dôkladným prepojením tohto prístupu na sociálne služby svojou prácou autorka habilitačnej práce priniesť.

Cieľ práce a štruktúra práce

Je na škodu samotnej práce, že autorka v konečnom dôsledku nikde v práci jasne a zrozumiteľne nedefinuje samotný cieľ habilitačnej práce. Cieľ by mal byť v tomto type práce jasne definovaný už v úvode práce. V tejto časti práci autorka čiastočne identifikuje svoje ambície v kontexte naplnenia zvolenej témy. Takisto do istej miery už v tejto časti habilitačnej práce mám výhrady ku používanej terminológii ako napr. chovanie alebo klienti s mentálnymi hendikepmi. (s. 10 – 11). Ako uvádza aj sama autorka habilitačnej práce prácou ba chcela ponúknuť poznatky a skúsenosti, ktoré nazbierala pri práci so sociálnymi klientmi, ktorými sú muži „s mentálnym hendikepom“ alebo psychiatrickým ochorením vo 12 rokov realizovanom projekte „HUMÁNUM“ v zariadení, v ktorom podľa všetkého pracuje. Naozaj celkové zameranie aj v kontexte často krát zastaranej terminológie je z pohľadu oponentky habilitačnej práce vágny. V rámci štruktúry habilitačnej práce autorka rozčlenila prácu do troch kapitol, pričom sa zameriava na definovanie poskytovania sociálnych služieb na Slovensku ako aj identifikovanie kvality sociálnych služieb, účasť prijímateľa a poskytovateľa v procese sociálnych služieb alebo sa v prvej kapitole práce zaoberá emocionálnou ako faktorom ovplyvňujúcim výkon a fungovanie poskytovateľov sociálnych služieb a konceptom humanistického integrovaného prístupu v procese poskytovania sociálnych služieb podľa Rogersa. Druhú kapitolu habilitačnej práce autorka venovala charakteristike realizovaného projektu HUMÁNUM v domove sociálnych služieb v Zavare. Autorka habilitačnej práce tu veľmi podrobne popisuje celý 12 ročný priebeh projektu vo vyššie uvedenom zariadení a v kontexte proporcionality celej práce vnímam túto kapitolu práce ako nosnú.

Tretia kapitola habilitačnej práce je venovaná výskumu. Autorka si pre svoj výskum neurčila základný cieľ, táto chyba sa prelína vlastne už od začiatku práce, ale určuje to nejaké výskumné problémy, ku ktorým, s ohľadom na ich formuláciu mám výhrady. V týchto problémoch autorka chce skúmať zavedenie a uplatňovanie humanistického integrovaného prístupu podľa Rogersa v zariadení sociálnych služieb a ako následne bude vplývať na klientov a na ich kvalitu života, ďalej chce skúmať ako bude zavedenie a uplatňovanie humanistického integrovaného prístupu podľa Rogersa v zariadení sociálnych služieb vplývať na samotných poskytovateľov sociálnych služieb a podľa autorky, k môjmu počudovaniu, je poskytovateľ sociálnej služby zamestnanec. Z môjho pohľadu vnímam toto nesprávne užívanie termínov autorkou habilitačnej práce ako nedostatok prelínajúci sa celou prácou a preto prosím autorku, aby pri obhajobe práce presne definovala kto sa chápe v kontexte terminológie sociálnej práce ako poskytovateľ sociálnej služby. V treťom, poslednom, výskumnom probléme by autorka chcela zistiť ako sa vzájomne v procese realizácie humanistického integrovaného prístupu podľa Rogersa budú ovplyvňovať klienti a „poskytovatelia“ sociálnych služieb, ktorých ako som už uviedla vyššie, autorka synonymizuje so zamestnancami zariadenia. Z pohľadu oponentky habilitačnej práce, však autorkou zvolené výskumné problémy sú prostredníctvom ňou zvolenej metodológie výskumu dosiahnuteľné len ťažko ak vôbec. Utorka nedodrжала základné atribúty kvalitatívneho výskumu, pričom vôbec nie je jasné ako k jej dosiahnutým výsledkom dospela. Nie je vôbec jasné prečo si stanovila len jednu výskumnú otázku. Takisto v rámci metód výskumu hovorí o pozorovaní, zúčastnenom pozorovaní a participantom pozorovaní, avšak nikde v práci som nenašla záznamový hárok, ktorý je v takomto prípade nevyhnutné uviesť. Takisto autorka spomína v rámci metód výskumu audiovizuálne záznamy. Má autorka k dispozícii záznamy týchto prepisov? Mohli by ste popísať ako ste s nimi pracovali? To isté platí aj v kontexte metódy interview. Na strane 68 ma zaujalo tvrdenie autorky „Všetci probanti v tejto skupine uplatňovali vo svojej práci humanistický integrovaný prístup podľa Rogersa.“ Zaujímalo by ma ako autorka dospela k takémuto tvrdeniu. Keď by som opomenula, že probantmi výskumu boli aj klienti, tak sa musím opýtať ako si autorka overila toto svoje tvrdenie a musím konštatovať, že jednoducho vo vzťahu k niektorým autorkou vybraným zamestnancom toto tvrdenie je jednoducho nenaplniteľné a vôbec nerozumiem prečo autorka habilitačnej práce zapojila do výskumu naozaj všetkých zamestnancov. Zvlášť by som chcela upozorniť na zamestnancov č. 5, 6, 9 a 10.

Kazuistiky a výpovede niektorých zamestnancov sú podfarbené subjektivitou a z pohľadu oponentky nemajú v takejto podobe ako ich autorka habilitačnej práce v práci uvádza žiadnu výpovednú hodnotu a už vôbec nie v kontexte zvolenej témy a výskumných problémov. Nesmiem opomenúť ani fakt, že autorka s nimi ďalej nepracovala. Takisto ma zaujalo, že autorka v rámci charakteristiky skupiny zamestnancov spracovala ich kazuistiky?! Tento postup nie je oponentke jasný a prosím autorku habilitačnej práce, aby tento postup pri obhajobe vysvetlila.

Vážne výhrady mám aj k záverom, ktoré autorka prezentuje na strane 132. Identifikuje tu zmeny u zamestnancov, pričom tvrdí, že je pozorovateľný neustály profesionálny rast (na základe čoho toto autorka tvrdí, prosím vymedzte svoje východiská explicitne) a takisto tvrdí, že zamestnanci prístupujú k svojej práci hlboko profesionálne alebo je u nich pozorovateľná radosť z práce a pod. Chcela by som sa spýtať autorky opýtať, na základe čoho ste dospeli k týmto záverom, samozrejme vo

vzhľadom k vášmu výskumu. Je to výsledok, ktorý ste si výskumne overili v kontexte vami zvolených výskumných problémov a keď áno, tak akým spôsobom, nakoľko som v práci tieto výstupy výskumu nenašla. Takisto ma zaujala tabuľka na stranách 135 – 136, kde autorka porovnáva isté premenné, o ktorých však neviem odkiaľ ich čerpala. Každopádne ma ako oponentku zaujalo tvrdenie, že došlo k „signifikantnému zvýšeniu sebavedomia alebo k signifikantnému zníženiu agresivity.“ Na základe akého výskumu alebo skúmaníu dospela autorka k týmto výsledkom? Nehovoriac o tom, že termín „signifikantný“ sa využíva v rámci záverov viažucích sa k štatistickým analýzam, teda k záverom kvantitatívneho výskumu. Robili ste takýto výskum?

Otázky:

V texte.

Záverečné hodnotenie

Vychádzajúc z aktuálnosti témy, využitia zdrojov, prehľadu o literatúre, ktorý autorka prezentovala, ale predovšetkým z nedostatkov predloženej habilitačnej práce, hodnotím habilitačnú prácu PhDr. Anny Pavlovičovej, PhD. ako prácu nespĺňajúcu požadované kritériá pre tento typ záverečnej práce a preto neodporúčam prijať prácu k obhajobe pred habilitačnou komisiou.

Miesto a dátum

Podpis